www.svoboda-news.com

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 45. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 25. лютого 1931. VOL. XXXIX. No. 45. Jersey City, N. J., Wednesday, February 25, 1931. THREE CENTS.

ЗА ОСТАННІЙ РІК НЕ ДОПУСТИЛИ 87,000 ІМІГРАНТІВ

ВАШИНҐТОН. — За останній рік не допущено до Злучених Держав з іміграційної квоти 87,000 іміґрантів. Як виглядає теперішне обмеження, пізнати найкраще по тім, що 1928 р. допущено з Мексика 59,000 іміґрантів а 1931 р. допустять з Мексика вже тільки 5,000 осіб.

СЕНАТОР ВАҐНЕР ПРОТИ НАЇЗДІВ НА ЧУЖИНЦІВ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Ваґнер, демократ з Ню Йорку, вислав до секретаря праці Довка письмо, в якім протестує проти невідповідних метод, уживаних при форсованню іміґраційних законів. Сенатор каже, що ті методи є такі сензаційні як і ті, яких уживають при форсованню прогибіції.

Ваґнер звертає увагу секретаря праці на наїзд на забаву, яку влаштувало фінське робітниче товариство, коли то іміґраційні аґенти припинили музику й казали вилеґітимуватися 1,000 танцюристам. Сенатор твердить, що таке поведення доскулює не тільки чужинцям, але й горожанам цього краю.

ЗА ФЕДЕРАЛЬНІ Й СТЕЙТОВІ БЮРА ПРАЦІ,

ВАШИНҐТОН. — В палаті послів перейшов законопроект Ваґнера, який уводить федеральні й стейтові бюра допомоги шукаючим праці. Секретар праці предложив інший проект, але він не перейшов. Це уважають новою поразкою адміністрації.

ГУВЕР ДОСЛІДЖУЄ ПОЛОЖЕННЯ ВЕТЕРАНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Супроти того, що конґрес ухвалив законопроект у справі позичок на ветеранські бонуси, а президент Гувер думає заложити проти цього проєкту своє вето, рішено з боку адміністрації повести дохідження в справі ветеранської нужди. З тих доходжень виходить, що ветерани можуть затягнути найвищу позичку на суму $500. Яких 500,000 ветеранів зможе дістати пересічно позичку на суму $137. Дотого повідомлено адміністрацію, що в однім місті, де живе 20,000 ветеранів, в дійсній біді знаходиться тільки 159 ветеранів, а в другім місті, де є 140,000 ветеранів, є тільки 1,700 потребуючих помочі.

Уряд є тої думки, що позички на ветеранські бонуси обтяжать державний скарб, а ветерани не матимуть з неї дійсної користи. А тим, котрі є в біді, можна допомогти в інший спосіб. Так думає уряд.

ПОЛІСМЕНИ ВЛАСНИКАМИ СПІКІЗІВ.

НЮ ЙОРК. — Із слідств, які ведуться в Ню Йорку у звязку з хабарництвом по судах, виходить, що два полісмени були власниками двох спікізів.

НОВИЙ КЛОПІТ З МУСОЛІНІЄМ.

ВАШИНҐТОН. — Заступник ґенерального прокуратора, Джан Лолд О'Браєн, заявив у своїй промові, що треба подякувати Господу Богу, що ми не живемо в такій диктаторській країні, де одна людина може обкроїти заробітну платню.

Цю його увагу уважають обидою, зверненою проти італійського диктатора Мусолінія. Італійський амбасадор у Вашинґтоні ще не рішений, що має з тим робити і чи не жадати від уряду сатисфакції, як це було з ґенералом Смедлеєм Ботлером.

ЕПИСКОП ЗА УНЕВАЖНЕННЯ ДОВҐІВ.

НЮ ЙОРК. — Ернест М. Стайрес, протестантсько-епископальний епископ з Лонґ Айленд, виголосив промову, в якій заявився за цілковите уневажнення воєнних довґів з боку Америки. Він каже, що Америка повинна тішитися, що вона вступила до війни так пізно, а тимсамим вратувала життя соткам тисяч своїх синів, а це є важніше ніж гроші. І важніше те, щоби робити собі в житті приятелів ніж ворогів. Ми не могли, говорив епископ, заощадити гроші й людей. А коли заощадили людей, то треба бути задоволеним з одного.

„БИҐ БИЛ" ПЕВНИЙ ПОБІДИ.

ШИКАҐО. — Мейор Томпсон, знаний краще під іменем „Биґ Бил", кандидує вже четвертим наворотом на уряд мейора міста й є певний побіди. Свого противника, суддю Лайла, назвав він „шимпансом", „малпою" і „найбільшим брехуном".

Томсон каже, що люди йому дорікають, що він виступає з кандидатськими бесідами разом з цирком, але він не годен змінити своєї тактики, бо його противниками є „кльовни з цирку".

ЗНАЙШЛИ БОМБУ НА ДАХУ.

ГАВАНА. — На даху палати президента держави, Мачада, знайшли невелику бомбу, яка якби була вибухла то наробила би значної шкоди. У звязку з тою бомбою арештовано 20 робітників.

ПЕРЕСЛУХУВАЛИ 150 ОСІБ 18 ГОДИН.

БРУКЛИН. — Підчас танцю у публичній галі „Парамаунт Дивсленд" убито Чарлза Барнеса, а Майка Маселі смертельно ранено. Поліція задержала всіх 150 танцюючих і переслухувала їх 18 годин. Май-

ПРОФЕСОР СУФЛЕЙ ПОМЕР.

Хорватський патріот і національний провідник, професор Суфлей, помер. Невідомий злочинець поранив професора, коли він проходив улицею міста. Поліція й досі не попала на слід душогуба.

Є ЩО ПРОДАВАТИ, АЛЕ НЕМА КОМУ.

На основі статистики міністерства торговлі має Румунія на продаж: 80 тисяч вагонів жита, 160 тисяч вагонів кукурудзи, 190 тисяч вагонів ячменю і 50 тисяч вагонів вівса. Колиб експортова діяльність піднялася, то купці продали би зараз чю скількість збіжжа.

КІРТЕН ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО НОВОГО МОРДУ.

Дісельдорфський опир Петро Кіртен признався тепер до ще одного морду, про що досі ще ніхто не знав. Кіртен каже, що знасилував, а опісля кинув у Рен одну 25-літну жінку. Дісельдорфська поліція припускає можливість, що труп поплив долі рікою на голяндський бік, і порозумілася з голяндською поліцією, яка слідить за справою дальше. Колиб це самооскарження масового вбийника оказалося правдивим, то перед судом відповідатиме Кіртен за 13 мордів.

СНІГОВІ В РУМУНІЇ.

З Букарешту повідомляють, що в полудневій Румунії та в Бесарабії лютують від кількох днів великі сніговії, наслідком яких на багатьох залізничих лініях не курсують поїзди. Верстви снігу доходять місцями до висоти півтора метра.

30 ЛІТ ІСТНУВАННЯ ФУНДАЦІЇ НОБЛЯ.

Фундація Нобля почала свою діяльність, видаючи першу нагороду в 1901 р. Цього року отже обходить своє 30-ліття. На протязі істнування фундації виплачено нагород на загальну суму 18,029,000 шведських корон. Нагороди є звичайно цеї самої висоти, залежні одначе від процентової стопи й податку. Найнижчу нагороду виплачено в 1923 р., себто 114,000 корон; найвищу в 1930 р. — 173,000 корон.

СВЯТО СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ.

Дня 22. січня 1931 р. у Празі в „Обецнім Домі" відбулося свято Самостійности і Соборности України з такою програмою: реферати — академіка проф. д-ра Горбачевського, ґенерала Омеляновича-Павленка, проф. С. Русової, проф. Ф. Щербини та співи Українського Академічного Хору. Свято влаштував комітет українських організацій в ЧСР.

НАЙБІЛЬША БРИЛА ЗОЛОТА.

Англійські часописи пишуть, що якийсь щасливець, 17-літний хлопчина, знайшов біля австралійської місцевости Ляркінвіль велику брилу золота. Ця брила важить 78 англійських фунтів, має 65 центиметрів довжини, 30 ширини і 7 і пів цм. висоти. Її вартість обчислюють на 5,500 фунтів стерлінґів. Кажуть, що є це найбільша з брил золота, які досі знайдено в західній Австралії.

НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО В БРАЗИЛІЇ.

В бразилійськім місті Порто Алеґро повстало недавно Українське Товариство „Самопоміч". Ціллю Т-ва є поширювання освіти між своїми членами та заложення кооперативи.

В порто Алеґро знаходиться понад 300 Українців, які досі були розпорошені по ріжних чужих товариствах. Тому повстання українського Т-ва в бразилійськім місті треба вважати дуже відрадним обявом.

БУРЯ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

На Чорному морі лютувала нагальна буря, наслідком якої втонули пароплави: грецький „Бароннде", голяндський „Гінді" і турецький „Гадуїзаде". Крім того втонуло наслідком бурі 30 менших пароплавів і моторових човнів.

АВТОБУС З 18 ПАСАЖИРАМИ ПІШОВ ПІД ВОДУ.

Автобус, їдучи з Фордну до Бидгощу (Польща), на скруті вул. Почтової в Бидгощі поховзнувся на леді і впав у ріку Бирду. В останній хвилині шофер і власник автобусу вискочили. Чотирох пасажирів доплили до берега. Прикликана пожежна сторожа порубала сокирами дах автобусу й видобула 8 непритомних пасажирів. 6 осіб потонуло.

ВЕЛИКИЙ БОРИСЛАВ.

На підставі розпорядку Президії Ради Міністрів злучено в одну велику громаду під назвою Великий Борислав такі громади: Борислав, Мразницю, Тустановичі, Волянку, Баню Котівську з Попелями і Губиче. Цей розпорядок буде правосильним з днем 1-го лютого ц. р.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА.

Українське львівське студентство опублікувало такий заклик: „Взивається все українське студентство високих шкіл Львова, притримуючись постанов всестудентського віча, перевести однодневну голодівку в роковини боїв під Крутами, цебто 30. січня ц. р. (пятниця), а заощаджені гроші жертвували політичним вязням".

СМЕРТЬ 104-ЛІТНЬОГО СТАРЦЯ.

В Сурмачівці, пов. Ярослав, помер Лейзор Рінґлер у віці 104 років життя. Рінґлер до останньої хвилини добре почувався, ніколи не хорував і зовсім не придержувався засад гіґієни. Курив, пізно йшов спати й не уникав алькоголю. Любив багато руху й часто перебував на відкритому воздусі.

САМОВБИЙСТВО.

З Калуша повідомляють, що на придорожному хресті в Кропивниках повісився невідомий ближче 30-літній мущина. В листі, який оставив, подав як причину самовбийства видадення його з праці.

ЗА ДІВЧИНУ.

В Лапчині, пов. Надвірна, стрілив хтось ізза паркану до Василя Грабовецького й важко його поранив. В грізному стані перевезено його до Коломиї. Причиною замаху, як догадуються, є кохання.

ЗНОВУ ВИПАДОК ЛЕТАРГУ.

В Констанці помер молодий хлопець, син багатого пекаря. Лікар ствердив смерть і родичі помершого приготовили похорон. В останній хвилині, коли „помершого" переносили до трумни, хлопець збудився з летаргу і застогнав та відкрив очі. Тепер хлопець зовсім здоров й оповідає, що лежачи в летаргу чув усе, що кругом нього діється; йому наче снилося, що його товариші для забави кладуть його до труми і він також для забави грає ролю мертвого.

ЗІМЛЛА НА СЦЕНІ.

Артистка берлінського театру, Ґіта Альпар, занедужала на грипу, але хотіла відограти ще ролю в оперетці Леґара „Світ гарний", а потім положитись до ліжка. Підчас вистави вона наслідком горячки утратила на сцені притомність, упала і виставу перервано.

Д'АНУНЦІО КУПИВ СОБІ ГРОБОВЕЦЬ.

Італійська преса подає, що відомий письменник Ґабріель д'Анунціо замовив собі в різьбаря Рейнато Броццця виконання для нього гробівця, при чому заявив, що замовлення пильне, бо він надіється скоро вмерти.

УРЯДОВЕЦЬ ЗДЕФРАВДУВАВ ГРОШІ І ЗГОЛОСИВСЯ НА ПОЛІЦІЮ.

Начальник почтового уряду в Ізабелині (Виленщина), Йосиф Вольський, украв 17,400 золотих у свойому уряді. Опісля — мабуть відізвалася в нього совість — сам зголосився до дирекції почт і телеґрафів у Вильні і признався, що украв гроші. Його очевидно арештували і відставили до вязниці.

МАТИ УБИЛА СВОЇ ДІТИ.

В селі Стемпно, радзинського повіту, жінка сержанта 22-го п. п., Анна Окшиська, вбила вистрілом з револьверу двоє своїх дітей, а опісля сама відобрала собі життя. Вбийниця лишила лист, у якому просить прощення за свій вчинок. Причина такого жахливого вчинку невідома.

БУНТ ВЯЗНІВ.

Польський часопис „Робітнік" пише, що у вязниці в Гродні трівае від кількох днів бунт вязнів. Причиною бунту є те, що вязні не дістають часописів, що їм не позволи дістатися одержаними харчами, що приневолено супроти них ріжного роду репресії. Свій протест проявляють вязні голосними співами та окликами.

ВАРШАВСЬКІ ФІРМИ БАНКРОТУЮТЬ.

Кілька днів тому збанкротувала в Варшаві одна з більших фірм — фірма скла і порцеляни Осіньских. Ця фірма істнувала майже 80 літ і щойно теперішне господарське лихоліття спричинило її банкротство.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

На гостинці Старий Самбір-Турє трох парубків, П. Турський, Д. Волошанський та М. Тишковський, напали на Микола Самару та важко його побили. Хотіли його також ограбити, але заскочені прохожими втікли.

РАДЯНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ

МОСКВА (СССР). — Наступні шість тижнів будуть дуже цікавими в німецько-російських стосунках. Цієї весни кінчиться німецько-російський торговельний договір, підписаний між Росією та Німеччиною пять років тому.

Тепер економічна ситуація в Німеччині та в Росії така, що обидві держави зацікавлені в дальшому тісному економічному звязку між ними. Німеччина думає поглибити й поширити свою торговлю з радянщиною особливо після того, як Америка робить заборону на довіз до неї багатьох радянських виробів та сирівців.

Німці сподіваються, що большевики передадуть їм замовлення на ріжні машини та устаткування для фабрик, що дотепер вони купували в Америці. Німецька комісія в складі промисловців і представників влади вже виїхала до Москви, де будуть вестися підготовчі переговори для вироблення нового договору.

ФРАНЦУСЬКО-АНГЛІЙСЬКЕ МОРСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Несподівано почалися переговори між Францією та Англією в справі воєнно-морського порозуміння. Як відомо, Франція й Італія не підписали воєнно-морського договору, виробленого на лондонській конференції пятьма державами. Франція домагалася для себе на 50,000 тон більше кораблів, ніж договором їй давалося.

Англійський міністер справ заграничних, Гендерсон, нагло умовився телефоном з Бріяном, що він приїде до Парижа для воєнно-морських переговорів. За кілька годин після цих переговорів Гендерсон приїхав до Парижа з першим лордом адміральства, Александром, і іншими знавцями. Перші переговори між Англійцями й Французами вже відбулися. Сподіваються, що скоро прийде до порозуміння між цими двома державами.

НІМЕЧЧИНА НЕЗАДОВОЛЕНА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Повідомлення з Парижа й з Лондону про французько-англійські морські переговори викликало в Німеччині підозріння, що Англія й Франція можуть осягнути порозуміння коштом Німеччини. Тут думають, що мимо морського договору між тими державами може бути підписаний ще один таємний договір, направлений проти Німеччини.

ҐАНДІ ВЕДЕ ДАЛЬШЕ ПЕРЕГОВОРИ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Ґанді одержав від усіх націоналістичних організацій та провідників необмежене право переговорів з лордом Ірвіном, віцекоролем Індії. Зі сторони Ґандія помічається бажання нарешті прийти до порозуміння, щоб покінчити боротьбу, яка дорого коштує Індусів.

Націоналістичні провідники тепер цікавляться тим, щоби дістати від віцекороля деякі біжучі уступки, як, наприклад, звільнення з вязниць арештованих і засуджених націоналістів, уратування від смертної кари тих, що засуджені вже й т. п. Вони тепер мало думають про конституцію Індії та про дальші взаємовідносини її з Англією.

ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Представниці фінського жіноцтва, що належать до ріжних груп і партій, подали президентови республики прохання про зміну прогибіційного закону. В свому проханню вони вказують на те, що коли прогибіційний закон не буде змінений і не буде допущена продажа алькоголю під певною контролею, Фінляндії грозить, що її населення цілком здеґенерується.

Жінки вказують на те, що ріжні суроґати, які тепер населення вживає, щоб обійти прогибіційний закон, дуже тяжко відбиваються на фізичному й психічному стані молодого фінського покоління.

АЛЬФОНС НЕ ДУМАЄ УСТУПАТИ.

МАДРИД (Еспанія). — Король Альфонс заявив в інтерю з журналістами, що він не має права зрікатися престолу, бо престол належить його фамілії. Себе король вважає лише тимчасовим володарем його. Далі він зазначив, що тепер Еспанія стала на шлях заспокоєння й унормовання свого внутрішнього життя. Шлях цей буде довгий, бо треба перевести вибори до парляменту, потім до ріжних місцевих самоврядувань і т. д.

Король жалує, що довелося йому сформувати нове правительство виключно з монархістів, бо іншого виходу не було. Вибори до парляменту будуть мабуть призначені на 12. квітня. Раніше правительство не встигне поробити відповідних приготовань до виборів.

ПЕРЕЙШОВ ЧЕРЕЗ ПУСТИНЮ.

БАНРЕЇН (Перський залив). — Перший раз в історії людства біла людина перейшла через Арабську пустиню. Дослідник Малої Азії, Томас, перейшов пустиню з півночі на південь. Тепер учені з цікавістю чекають оголошення його спостережень, бо ніхто нічого не знає про те, що знаходиться в середині Арабської пустині.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАШИНА

Недавно читали ми в „Голосах Читачів" роздумування одного з наших безробітних.

Наш читач розповідав, що він завважив у своїй фабриці на протязі 16 літ своєї праці, як то фабриканти вставляли щораз нові машини, які за кождим разом виконували більше роботи, та що фабрика з кождим роком більше продукувала, а менше потребувала робітників.

Машина стала отже нещастям для нашого робітника. Цілком так, як думало і досі думає велике число робітників. І тому не диво, що ціла ненависть робітника була звернена довгий час проти машин, які вони при своїх бунтах нищили як свого найбільшого ворога.

А поправді машина являється найбільшим добродійством робучого люду. Вона призначена виконувати дуже часто найчорнішу роботу. Вона повинна заощаджувати сили й енергію робітника. Вона повинна бути його благословенством.

Але виходить на таке, що вона є прокляттям робітника. Але це не є вина машини, ні тої науки, яка причиняється до щораз нових винаходів і поліпшень. Завдяки машинам міліони людей жиють тепер культурніше, вигідніше й здоровше на тих просторах, де колись голодували тисячі, або й сотки, бо хоч мали великі простори, то не знали, як господарити.

Та, каже відомий учений Айнштайн, ми маємо машини, але не маємо щастя, бо міліони є без роботи, а інші міліони жиють у вічнім страху, що можуть кождої хвилі стратити роботу. Але, каже далі Айнштайн, діється це тому, що ми використали науку до винаходів і збільшення продукції, але не приноровлюємо наукових метод щодо розподілу випродукуваних товарів і заведення такого суспільного ладу, щоби машина була для людства дійсним щастям.

Знову Семюел Унтермаєр підчеркує, що, приглянувшися американському суспільному житті на протязі 50 літньої своєї практики як дорадник ріжних великих корпорацій, робітничих юній, конгресових комітетів і стейтових та муніципальних тіл, прийшов до переконання, що „Америка є зіпсутою дитиною", що великі природні богацтва не змусили її ще й досі напружити свого мозку, щоби розвязати ріжні питання суспільної опіки, як обезпечення на старість чи на час безробіття.

І у тім всім є богато правди. Бо отсе доперва тепер прийшла критична хвиля, яка заставляє Америку братися розвязувати важкі соціяльні проблеми. І не на машину треба тепер робітникови звертати увагу, а на те, як ті проблеми розвязувати.

Р. Ярий.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА

(Докінчення)

Таке саме ствердження будуть, без сумніву, робити й інші чужинці на нашу школу. Однак ми самі можемо ствердити, що подібний погляд є лише частинно правильний. Бо кристалізації нашої національної волі може бракувати у провідників поодиноких політичних груп, бо вони ще до нині **змішують основні засади з тактикою.** Однак та кристалізація нашого хотіння, якої не бачить чужинець ясно з огляду на розбиття наших політичних груп, вже давно існує в масах нашого населення, а передусім також у рядах молодшої інтелігенції, що в сучасний момент стоїть здалека від високої політики. Та кристалізація представляється ясно і зрозуміло: **„Самостійна Соборна Українська Держава".**

Безперечно, треба на це відповідної відваги, щоби в час, коли все говорить про охорону границь, забезпечення державної неторканости, тощо, твердо і ясно ставити домагання, що зовсім не звертають уваги на почуття та інтереси найближчого сусіда, а лише зосереджують на добрі і національнім інтересі власного народу. Однак мінімальні програми, що обмежуються до домагання одної провінції або до програми одної територіяльної чи іншої партії, ніколи не доведуть до виповнення наших національних бажань та ідеалів. Вони будуть постійно лише виложниками чужих інтересів, і їх роля покінчиться завсіди з тою хвилею, коли чужі інтереси будуть заспокоєні, без огляду на те, чи ми осягнемо якінебудь успіхи. Це тягнеться неначе червоною ниткою в усіх невдачах нашого національного руху на протязі останніх двох десятиліть, не згадуючи навіть про попередні століття.

Що ясно висловлена **максимальна політична програма** навіть у найяжчій добі може принести успіх, вказує на це напр. історія Чехів. Колиб сьогоднішний чеський міністер закордонних справ, Бенешт, не розумів свого часу, що ріжні програми ріжних чеських напрямів в вЕропі й Америці треба обєднати в один бльок, звязуючи його з особистістю Масарика, щоб виступати бодай на зовні як одно політичне ціле, та що тому бльокові треба дати як ідеї національно-політичним так і під територіяльним оглядом одноцільну національну програму, то ніколи не повстала би чехословацька держава з сьогоднішньою політичною ролею та з сьогоднішнім територіяльним її поширенням. Безкомпромісовість відносно національного ідеалу навіть у найтяжчих моментах для чеської вовнішньої акції, коли то Антанта була схильна посвятити чеські інтереси за ціну сепаратного миру з Австрією, показала ясно цілому світові правдиву кристалізацію чеської національної думки: „незалежна національна держава". Зновуж відносно території, то чехословацька держава ніколи не дійшлаб до нинішнього свого розміру, колиб провідники чеського визвольного руху вже від самого початку не ставили перед Антантою своєї максимальної програми, що претендувала не тільки на области чеські й словацькі, але й на области лужицьких Сербів, як також на німецькі та мадярські пограничча, що з огляду на підземельні скарби, перевід, тощо, творили „життєву конечність" для істнування чеської держави. Ось у тім бачимо протилежність того, що сьогодні роблять між нами ті, які йдуть дорогою найменшого опору, які продають український нарід та землю за недодержані обіцянки, та які стоять на становищі мінімальної програми.

На Сході та Заході наглядно паде з кожним днем сила ворожих окупацій. Хвиля терору супроти українського населення, найновіші нищення українських культурних та господарських дібр наших ворогами не є знаком сили ворогів, але навпаки: їх слабости; доказом, що вони вже не встані іншими засобами здержати зріст українського національного руху, протилежного їхнім інтересам.

Світ бачить з положення українських земель, що український нарід сам вже є свідомий своєї волі. Тому є вже найвищий час, щоби ті елементи, які претендують на провідну політичну ролю, представили світові ясно й зрозуміло та без заслони відносин на Сході чи Заході, ту **„кристалізацію"** українства. Вона знаходить свій вислів у жаданні **повного права самоозначення для всіх українських земель.** Однак кінцева ціль того жадання не лежить у ставленні на перше місце тої чи іншої української области, але в ясним прецизованні — **„обєднання всіх українських областей у національну державу".** Коли світ довідається від всіх українських партій про однакове домагання та однакову ціль, тоді не буде ніяких непорозумінь, що повстають зпривиду нашої „дипльоматії" та „закривання". Якраз тепер з причини слабости, в якій оба наші сусіди находяться, маємо найліпшу нагоду заступати отверто наші ідеали. Це є зрештою обовязок, який наказує хвиля, щоби знову не дістатися між молото і ковало, значить: між російські та польські інтереси.

Як представляється практичне переведення порушеної справи? Передусім кожний політик старої генерації, яка ще працює з неясними та мінімальними програмами і політичними цілями, просто відсунений хвилею молодої генерації. Бо є це та генерація, що думку **національного відродження й обєднання держави перевела вже у дійсність** тоді, коли вона — походячи з ріжних українських територій — боролася рамя об рамя під мурами Київа, Львова чи Одеси, над Дніпром чи над Дністром, в карпатських лісах і на українських степах. Билася вона разом проти ворожих сусідів в тому часі, коли правительства наші розуміли „високу політику" так, щоби йти на союзи з Варшавою чи з білими або червоними Москалями. Не знати, чи може завтра не прийдеться нам знову боротися зі зброєю в руці за кожний клаптик української землі. Одно однак знаємо напевно: коли приготовання ріжних політичних провідників підуть далі в тому напрямі, що й досі, то Українці будуть боротися зі зброєю в руці проти себе, стоячи на жолді чужім та борючися за чужі інтереси, замісць, щоби на загально-українськім фронті боронити власні інтереси та хоронити власну землю перед ворожою навалою. Сьогодні вже кожний селянин з найбільше віддаленого гірського села напевно прийшов до того самого погляду та мусить лише дивуватися, що наша провідна інтелігенція до нинішнього дня не прийшла до того самого переконання.

А далі. Ми мусимо зискати самопевність, яка відповідає силі 40 міліонів людей та значінні нашої країни. Не треба додавати, що повстання нашої нації має відбутися не згідно з волею інших народів, а то й наших історичних ворогів. Ми самі мусимо своєю упертою та витревалою працею накинути **нашу власну волю та наш погляд на майбутність.** Однак ми не повинні лише говорити, але й ділати. Почуття приналежности всіх українських земель до одної цілости повинно бути підношене на кожному кроці, а державні границі, які в теперішній момент розділюють наші землі, можуть істнувати для світа, але не для нас. Акти самооборони українства, згл. оборони проти нападів ворогів, повинні бути світові знані більше ніж досі. Бо вони є побіч теоретичних політичних програм одиноким доказом в даний момент, що український нарід не погоджується зі своєю нинішньою долею.

Український політик, без огляду на це, з якої области він не походив би, має почуватися на чужині при кожній місії наперед **Українцем,** а потім заступником даної области. Скоро чи пізніше мусять бути у всіх державах, де Українці ведуть якусь політичну акцію, особи, котрі при заступництві українських інтересів не стоятимуть на партійному чи групово-політичному становищі, але братимуть на увагу **цілу Українську Націю.** Щойно тоді, коли прийде така хвиля й поодинокі наші політичні сили обєднаються до спільного ділання, можна буде твердити, що почалася зовнішньо-політична акція в державнім маштабі.

Одначе вступом до цього повинно бути зорганізування **зовнішньої пропаганди,** яка, без огляду на труднощі зі всіх боків, поставить собі на цілі інформувати світ, **про українство в цілому,** переходячи до порядку дня над партійними програмами, переконати його в слушности **наших максимальних домагань та конечности повстання української держави.** Щойно тоді, коли в наслідок такої систематичної пропаганди у світі прийметься назва „Україна" як цілостне поняття, та коли світ займе до нього позитивне відношення, тоді можемо надіятися, що також чужинецькі рішаючі чинники будуть нею інтензивніше займатися, бо пізнають, що, кінець кінців, не вони, але воля українського народу сама рішить його долю.

Обєднання всіх тих сил, які узнають таку необхідність, та практичне переведення цього всього в життя, мусимо започаткувати вже сьогодні.

—o—

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ВЖЕ ЗАМОВЛЯТИ В НАЙБІЛЬШІЙ КНИГАРНІ „СВОБОДИ".

	цнт.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85

Повищі книжки можна набути в книгарні Свободи. Сих книжок маємо тільки по кілька примірників.

"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ШПИНК КНИЖОК.

Іван Петрус.

ДОКУМЕНТ.

— А я тобі кажу, Штефане, що такі люди є!

— Не бреши, Осипе, кажу тобі, а ні, то так тобі вгачу, що аж душу, далебі, почуєш у карку!

Дядько Степан Кльобаса вдарив кріпко мозолистою рукою в товстелезну дошку дубового стола. Чорт зна, де взялася в нього та сила! Це правда, що не був з нього якийсь „ломизаліз", лише собі така дрібна сушениця, однак рука його мусіла бути сильна. Під ударом тяжка столова дошка підскочила, а пляшка булаб напевно перевернулася, колиб її Осип Тердлифай зараз був не схопив і не приклав до рота. Зробив це скоро, бо направду боявся, щоби знаменита оковита замісць у його рот не вилялася на чорну долівку корчми „У білого мурина." Він лише випорожнив пляшину й уста втер мозолистою рукою, а потім говорив уважливо та спокійно:

— А я тобі кажу, Штефане, що такі люди є! Кажи, що хочеш, нічого тобі не поможе, є і є! Не курять, не пють, а...

— а всеодно нічого не мають! — Дядько Степан Кльобаса, як випив знову, докінчив це речення.

— О то ні, то ні, сину! Як свині не жиють, а як пани і по панськи вмирають, справжньою панською смертю! О, що то, то ні! Нічого, гарного віку дочекаєшся, а потім нараз сила тебе кидає... згине як та осінна дівина*) в лісі, та ніяка неміч не мучить тобі тіла, ніякий жах не вертить тобі коло серця... Кажу тобі, так ті люди вмирають, бр вмиють!

А в дядька Кльовбаси вже починала кипіти жовч, жовтою іскрою вже знову стали іскритись очі. Колиж дядькови Кльовбасі так іскрилося в очах, то вже було найкраще не сидіти поруч нього занадто довго, а підсунутися плечима до дверей та мерщій втікати. Одначе Осип якось іще не думав нині відходити, хочаб це йому мало вийти на шкоду. Коли вже сьогодні відвів тих новобранців, не було йому так дуже спішно до дому. А не пожалував собі з ними: де яку коршму подибав по дорозі, поступав. Тому то йому стільки розуму освітлювало стару лепету!

— Присягаюся тобі Штефане, на мою душу...

— Я п'ю, до чорта, зараз витрясу з тебе, коли не перестанеш!

— Витрясай, не витрясай, та я кажу правду.. я...

— Не гуди, до сто чортів, а ні то зараз покажу тобі...

— Ти, дядьку, не будеш нічого показувати, в й ти ніким не будеш виполіскувати собі губу — шинкар Грушечка, сидячи, якому не було рівного широко й далеко в усій околиці, станув нараз біля обох закукурічених. Щоби своїм словам додати поваги, цьому з тому поклав свою цироку долоню на спині.

На хвилиночку затихли, бо не варта було двічі розсердити Грушечку. Піднесли разом чарки, випили разом зовну до дна та почали балачку знову з іншого кінця.

— Чуєш, сусідо?

— А що, куме?

— Я, сусідо, хотів тебе спитати, чи скоро будемо на тому весілі?

— Про яке це ти весілля, говориш, далебі?

— Про твою Онисю та про мого Штефана!

— Що це ти балакаєш, я нічого не чую.

— Не базікай, таж не маєш більма на обох очах! Таж про це вже горобці співають!

— Що? Як співають?

— Що мусять одружитися!

— А що мусіли би, то знову не чую!

— А щобись не чув...

— Я... — та ще не скінчив, а вже шинкар Грушечка знову стояв при столі:

— Дядьку, хтось там перед коршмою хоче говорити з вами!

— То хай зайде сюди!

— Не хоче. Чуєте, він із тих, що не курять і не пють...

— То певно котрийсь із тих Гамериканців?

— А з Американців.

— Ну, ну, я вже йду!

— Тай з вами, Осипе, хтось там на дворі хоче говорити!

Це другий Грушечка, шинкарів син, не слабший від батька, кличе Кльобасу від дверей.

— Ну, то я також іду!

— Та ще вернемося?!

— Самособою, прийду сюди по твою відповідь!

Й оба вийшли: Степан одними дверми зі старим Грушечкою просто перед хату, а дядько Осип на двір туди, куди молодий Грушечка вів його за руку.

Словечка не сказали, як були на дворі. Там була темна ніч, хоч око виколи. Степан і Осип сягали в кишеню, щоби вишукати сірничок, смердючу сірку. Аж тут щось нараз луснуло, раз зправа, раз зліва й обом дядьком, хоч були кожен біля іншого плота сільської коршми, зараз блиснуло в очах! Так, що дійсно не мали навіть часу порядно заклясти! Оба зрозуміли що Грушечка не хоче в коршмі ніякої бійки. Вже не верталися. Аж диво, як легесенько оба знайшли дорогу до себе додому...

Щойно на другий день вечером стрінулися оба дядьки на збочі.

— Що він хотів від тебе, Осипе?

— Хто, Штефане?

— З тих Гамериканців, що так умирають...

— Що-о? Хотів мені дати лоза вуха!

— А дав?

— Так, куме, так!

— Не кажи!

— Ні, що правда, то правда. Я не додаю ні крихітки!

— Нічого, не нарікай, певно дав тобі, як мені тамтой на дорозі...

— Тобі також, куме?

— Також, вір мені!

— Але, то потім поїдемо одного дня до суду!

— До суду?

— Далебі, і не до мирового! До Ільчина поїдемо, а там уже вміють уговкати в гарешті!

— Гм... то ми могли би, та чи...

— Яке „та", що за „та"?

— Ну, та чи маєш документ?

— До-ку...

— ...мент, таж документ.

— Та навіщож, куме?

— Навіщо: Та на те, що ти, дістав поза вуха! Коли не маєш документу, то даремно ходити по судах, нічого їм не вдіють!

— Гм, то позволиш їм, щоби подружилися, то таки ми могли би поступити до міста...

— А то за чим?

— Та з твоїм Штефаном і моєю Онисею! Вони напевно матимуть документ!

— Я також гадаю, куме: живу квітанцію!

І оба дядьки глянули один на одного та стиснули собі руку.

Не минуло три дні, а вже йшли до міста.

(З чеського переклав М. Н.).

*) Дівина, дівниця, звяче вушко, дірська свічка й ін. (Verbascum), росте часто на вохких, піскуватих і солончакових місцях.

СЛІПИЙ ГАВАЙСЬКИЙ СПІВЕЦЬ.

Подорожник Гельрігел оповідає свої враження з Гаваї.

Серед невиносимої спеки йшов він угору до гірського просмику Палі. Канакійський хлопець обвішав його вінком білого ясмину (тубильці називають його: нау), а на капелюх повісив пахучі багрові цвіти. Дорогою мчалися туристичні авта. Чужинці хотіли приглядатися згори чудовому краєвидові, оглянути плянтації ананасів. Автор ішов серпентиною все вище й вище, а гень у долі лежало Гонолюлю, пристань. Ціле місто визначається строгою геометрією західно-американської міської архітектури.

Тут усів автор на камені в тіни дерева зв. огія, вкритого багряними кулями цвіту. Надійшов якийсь чоловік і сів по другому боці під скелею. Скеля поросла темно-листастими деревами, ясними папоротями і безчисленною масою яскраво-пестрих цвітів. Чоловік той був у полотняних черевиках, штанах з вітрильного полотна, в сорочці і в грубому соломяному капелюсі. Обернувся лицем до автора. То був туземець, Канак. Лице горіхово-брунатної краски, сліпий. Розгорнув клуночок і витягнув триструнний інструмент (гітару) зв. у-кулеле. Як почув, що надїздить авто, став співати гарним, чистим голосом, приграваючи, а радше барабанячи, на інструменті. Співав чудовою полінезійською мовою якусь не ліричну, а довгу епічну пісню. Як авто переїхало, співець співав далі, звернувшись рибим лишем до автора.

Співав про героїв і богів. А Гаваїці мають тисячі й тисячі богів: лісових, гірських, водяних. Співав мелє (думу) про бога Мауі, що розділив небо і землю. Колись небо тяжким тягаром ваготіло над Гаваї, майже придавлювало країну. Пробудилися ростини, всі дерева, цвіти, трави і стали підніматися вгору. І так вони відсунули небо трохи на бік. Тому то нинішний день усі листя є зовсім плоске від стрішного тягару. Добрі, гарні, пахучі ростини витиснули небо в вгору. Люди могли вже повати на черевах, між небом і землею. Тоді сказав Мауі до одної жінки:

— Дай мені напитися з твоєї фляшки, зробленої з дин, то я відділю небо від землі!

Жінка дала йогу напитися і Мауі пішов до свого батька Ру. Батько держав небо на плечах.

— Підіпхнемо трохи небо! сказав Мауі.

І підіпхали долоні під тяжке небо, а потім кінці пальців, підіпхнули небо і воно підлетіло вгору. З того часу воно лише деколи важиться опасти високі гори. Люди, що живуть на долах, віддихають свобідно між небом і землею.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ХТО НАС ЛУЧИТЬ, А ХТО РОЗБИВАЄ.

Недавно читав я в „Свободі" статтю д-ра О. Грицая, а в ній він накликує усіх Українців до обєднання й усецілого обєднання всіх на преювяних митарі мученого, катованого й руйнованого нашого Краю.

Слова. Треба нам та обєднання наших сил. І було і тут в Америці. І я мав до такого обєднання ніде.

Мав я розмову з кількох з тими, котрі зараховують себе до лідерів тих, що думають, що вони одні „спасають" Україну. З розмовами я відніс враження, що наше Обєднанне в Америці є ім сілою в оці. Сама мова про нього ділає на них як червона плахта на бика.

Думаю, що можна належати до Обєднання, або й ні, але не ставитися до нього ворожо, а не з точки вузко-партійної чи особистої.

Обєднане дійсно нас обєднує, заставило нас на хвилю від свого істнування до жертв. Обєднане може провадити не тільки оборони старого, але показує, як розбудовати життє в Америці. Обєднане запрягає поволи нові покоління до цеї праці. І коли хто дивиться на нас, то мусить признати, що саме та робота обєднала нас тут на іміграції, бо держе наші уми і нашу енергію звернула в сторону великих національних справ.

Марнуються наші сили всі ті десятками літ одне й тоже клепчуть, що завжди нас нарікають і критикують таким своїм способом обєднують у масах енергію і молодь відштовхують участи в нашім житті.

Хто хоче добра нашій молоді і нашому народови, не повинне говорити і критикувати більше робить і жертвувати. Тая робота й жертви нас обєднають, а з пустого балакання нікому пожитку не буде.

Семен Угорчак,
Бруклин, Н. Й.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

—o—

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

Литовець — приятель Українців.

Тепер богато пишуть і говорять про українсько-литовське зближення. І ось з цеї причини хочу згадати за одного Литовця, робітника, щирого приятеля Українців, котрий доложив богато труду, щоби довести в нашій громаді до обєднання Литовців з Українцями. Є ним громадянин **Йосиф Савнорас.**

Згадаю, що коли Литовці обходили ювилей Витовта, на це свято запрошено за його спонукою наш український хор і оркестру. На тім святі промовляли ще й два українські бесідники: о. Турула й д-р Соковаченко.

Коли Литовці влаштовували святочну вечеру, тоді також запросили Українців. Підчас тої вечері виголосив о. Турула бесіду, в якій вказав на історичні звязки Литви й України.

А коли Українці влаштовували вечеру, то за старанням гром. Савнораса прибуло на ту вечеру аж 140 Литовців. Підчас вечері промовляло 6 визначніших громадян і литовський священик, а з Українців гром. М. Мурашко й д-р Суковаченко. Отсе перший раз зійшлися в той день в Рачестер Литовці з Українцями в такім великім числі.

В день 16. листопада, коли ми робили велике протестаційне віче, прибуло на те віче за старанням гром. Савнораса богато Литовців, а сам він виголосив гарну промову та зложив на дальшу боротьбу з Польщею найбільшу жертву.

На день 17. березня готуються Литовці повитати свого гостя, професора Біржишку. Це буде нова нагода до українсько-литовського зближення. А по Великодних Святах задумують Українці влаштувати разом з Литовцями спільний концерт, до якого вже робляться приготовання.

Згадуючи про це, мусимо мати на увазі, що в усім тім є велика заслуга гром. Савнораса, великого литовського патріота й щирого приятеля Українців.

М. Перчик.

ЩИРА ПОДЯКА.

Смерть розлучила нас з нашим сином-одинаком Григорієм. Отсим бажаємо висказати нашу щиру подяку всім нашим приятелям і знакомим в Нюарку і околиці, що помагали нам се глубоке горе в днях жалоби перенести своїми відвідинами, словами розради й молитви і своєю присутністю на похоронах.

Зокрема дякуємо д-р. проповідникам: В. Кузеву, В. Купчинському, Л. Бучакови, М. Паюкови, проф. Ю. Кириченкови і його хорови, учителям і шкільній молодіжи, тай сим організаціям і особам, що своїми вінками віддали останню прислугу нашому скошеному цвітови.

Іван і Ева Тарнавські.

Що то буде?

— Блютендуфт, скажи мені, що то буде в серпни? — питає Ліліендуфт.

— Що? Може бути, що заробимо гроші на пачкованню товарів з Польщі!

— Я не питаю тебе за зарібки при пачкованню, а питаю, що то буде в серпни?

— Ну?! Що ти хочеш? Як уродить, то можемо заробити на перепродажі хліба!

— Я не питаю тебе про перепродаж хліба, а питаю тебе, що то буде в серпни, як твої ноги вже тепер в зимі так смердять?

ДРУКАРНЯ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
„СВОБОДИ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
виконує:
ВСЯКІ ДРУКИ ЯКНАЙКРАЩЕ, ЗАВСЇГДИ НА ЧАС І ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ.
ДЛЯ ТОВАРИСТВ, ПАРОХІЙ, СІЧОВИХ СОТЕНЬ, ГУРТКІВ, БРАТСТВ І ДРУГИХ ОРГАНІЗАЦІЙ, ТА ДЛЯ ПООДИНОКИХ ОСІБ ВИКОНУЄМО ВСЯКІ ПОТРІБНІ ДРУКИ.

ЧЛЕНСЬКІ КНИЖОЧКИ, СТАТУТИ, НАГОЛОВКИ НА ЛИСТАХ, АДРЕСИ НА КОВЕРТАХ, ЛЕТЮЧКИ, ОГОЛОШЕННЯ НА ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

КОНЦЕРТИ, ЗАБАВИ, ПІКНІКИ БАЗАРИ, РІЖНОГО РОДА АФІШІ, ОБІЖНИКИ, ТА ВСЯКІ ИНШІ ДРУКИ.

ВІДДІЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! УДАВАЙТЕСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ДРУКАРСЬКИМИ РОБОТАМИ ТІЛЬКИ ДО СВОЄЇ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ!
Для фірм, бизнесменів і приватних осіб друкуємо афіші, білети (тікети) ріжні запрошення, візитівки, весільні запрошення — і все, що входить в обсяг друкарської штуки.
РОБОТА ВПОВНІ ВДОВОЛЯЮЧА. — УСЛУГА ЯКНАЙСКОРША. — ЦІНИ НАЙНИЦІ.

ЛИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

(Подаємо в оригіналі ті листи, що наспіли з краю в справі останніх подій. — Ред.).

Богородчани, 21. I. 1931.

Дорогенькі Татусю!

Дякую щиренько за лист і за 5 долярів і за фотографію хору. Всім, хто бачив ту знимку, вона дуже подобалась. І всі дуже радіють, що наші браття й сестри так далеко на чужині памятають про нас бідних і гноблених тяжким ворогом, а головно, що не забули про свою Неньку Україну, над якою ворог панує.

Вам звісно те все, як страшно вони з нами поводяться: школи замикають, деяким відбирають право прилюдности, замикають нашу молодіж і бють. Були також посли наші позамикані й вже деяких пустили. Наш посол з Богородчан також був арештований, а тепер його пустили, але він вже до життя нездатний. Збиткувались над ними. Оголили голови, бороду і іншим, хто мав, били. А тепер він вернув і дістав нервову хоробу, а більше лежить, як ходить. А що він є адвокатом, але вже здається не буде більше здібний до канцелярії. І так роблять з нами, що їм подобається. Аби Бог дав, щоб їм вже раз те панування урвалось. Ми на свята „Різдва Христового" ходили колядувати на „Рідну Школу" і заколядували 260 золотих.

Не гнівайтесь, Дорогенькі Татуську, що я Вам скорше не відписала, але я дуже не мала часу. Мама були хорі, а служниці нема і я мусіла все сама робити. А ще на сам „Новий Рік" вродилось телятко і було дуже богато занятти. Тепер мамі вже трохи ліпше й мусіли вже встати, бо я мала підчас свят трохи вільного часу і не їхала до школи (були такі малі ферії), а тепер вже маю науку і мама не могли довше лежати. Но, але їм вже декуде. В нас панує тепер хороба, так звана „грипа". Ніби виглядає не дуже страшна, а перестуди, але таки дуже богато людей на ту хоробу вмирає. Я також на „грипу" була хорі аж 2 рази.

Щодо мого поводження, Дорогенькі Татуську, то не дуже добре. Так по правді сказати дуже зле, бо яке добро може бути в таке зимно що дня їхати автобосом, не маючи в що добре вбратись. Вечером приїжджаю й їм обід, в ночі вчуваю я і на кілька годин лягаю спати, бо ранесенько знова мушу встати й їхати до школи. Та меньше а тим, але що я зроблю, що з тих 5 долярів лишилось мені лишень 4 зол. на автобос? Бо що дня плачу по 2 зол. І що я зроблю, як вже тих 4 зол. не стане?! Знов буду мусіла на якийсь час перестати їхати до школи, а то для мене така велика страта, бо то вже на другий рік я маю здавати матуру...

Не гнівайтесь, що я так мало пишу, але година 11 вечір, я скінчила вчитись і може хоч нині трохи скорше піду спати.

Здоровлю щиренько, вірна й щироблюблячa дочка.

Гаразд!

—o—

Гнилички, дня 10. X. 1930

Дорогий Шваґре й Братово!

Дуже вам складаємо велику подяку, що ви за нас не забуваєте й поміч даєте в такі тяжкі часи, які ми тепер переживаємо в польській державі. Щасливий той, котрого в дома нема, бо хто в дома, то не тілько, що переживає тяжкі часи польські, але ще й мусить терпіти польські нагаї й кримінали. Без ріжниці, чи тип пан, чи тп хлоп, то все одно: бють і не якбуть. Котрий троха свідомійший, то так катують, що нема виходу. Від катів не випросишся й не відмолишся. Кождому, кого бють, кажуть, що він большевик або належить до Української Військової Організації. Щоб не говорив і як би не оправдувався, то все одно неправда, а правдою є те, що вони скажуть. У нас тепер правда Поляка, а не Українця. Ось примір. До нас їхала карна експедиція 8. X., дуже рано, так що ще майже ціле село спало. Приїхало більш як 150 уланів узброєних. Вони обступили ціле село так, що не було куди тікати. Пізнійше їхало з 50 уланів у село й зачали зганяти всіх людий на середину села, перед громадську канцелярію. Тут вони викликали тих, котрих мали позаписуваних. Забирали їх під багнетами до громадського арешту. Обставили той арешт військом, ніби там були такі кримінальники, мовби уцісь світ ограбували.

Так тримали нас цілу добу а на другий день вечером давай робити плащеницю. Тоді зачали нас по одному виводити до школи і силою здирали все шмаття до голи, клали на лавку, вязали за голову, за руки і ноги до лавки щільнії. Потім чотири улани ставали до одного й били по голім тілі бичками. Змочували онучу й застелили задок і били. Як вже дадуть яких 150 ударів, то кров тече, тогди знов мачають тусаму онучу, протелять на задку й ще посолять й та ллють води на карк і далі бють. Так били по три тури. Потім назад до арешту замикають. Боліло так, що до раня кождий землю під собою дер, а як млів, то давали воду пити, ту саму, де мачали онучі, що неодин спаскудився, то мусів ту воду пити.

Такі часи тут ми переживаємо, а що тичиться кватир, де стояли жовніри, то вони нищили все, що тільки побачили. Коні їх їли хлопський овес як день, так і ніч. Жовніри мусіли мати кури печені і все, що їм лише захочеться; коли не було, то де хоч бери, але має бути.

Дорогі Браття Грицю й Іване!

Напишіть мені, як Вам поводиться в Америці і чи школу вже скінчили? Я вже скінчив школу й можу ходити до вищих шкіл. Напишіть, яка там зима, бо в нас снігу є досить і зимно. Чи ходите до кіна і на представлення. В нас ще перед тою бійкою були представлення, а тепер не позволяють польські кати. Але не буде то так зле, як вони собі думають. Ляхи думали, як хлопів побють, то вони будуть тихо сидіти. Але хлопи стали тепер енерґійніші, як передтим. Ляхи не дочекають, щоби згладити зі світу український нарід.

На тім кінчу з Вами розмову і пишіть до мене часто, як брат до брата, щоб ми знали, що ще жиємо.

Здоровлю щиро, Ваш брат

Евген.

УГОРЩИНА ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

В найбільшім угорськім щоденнику „Пестер Льойд", котрий виходить у Будапешті, появилася велика стаття визначного угорського політика про німецьку ревізіоністичну акцію. Автор признає Німцям право до Поморя й Данціґа і заявляє, що хоч Угорщина не має нічого проти Польщі, то всеж угорський інтерес наказує Угорщині бути по стороні Німеччини.

ДОСМЕРТНА ПЛАТНЯ ДЛЯ ЖІНКИ МАРШАЛА ЖОФРА.

Французький парлямент ухвалив без жадної дискусії проект закону, на підставі якого жінка помершого маршала Жофра діставатиме досмертну платню у висоті 100 тисяч франків річно.

Учитель: Мортко Фінкельштайн скаже нам, що Ной забув, коли побудував корабель.

Ученик: Забув його заасекурувати, пане професор.

В ЯКІМ СТАНІ Є ВАШ ЖОЛУДОК?

Затвердження викликує небезпечні наслідки. — Уважайте на своє здоровля!

Природа дає вам сигнали й остерігає проти небезпекни затвердження одним або більше з отсих симптомів: млости, відбиванє, болі голови; ваморожи, згага, тиснення під серцем, безсонність, кваси в жолудку, несмак в устах, обложений язик, утрата апетиту, лінивство.

Занедбанє викликує завсїди поважні наслідки, а іноді загрожує в важному житю. Тощо так дуже нараженє. Зажийте перед спанням 2 або 3 славні цукорки Partola, бо це признаний найлїпший засіб на жолудок.

УЖИВАЙТЕ СЛАВНОЇ PARTOLA

Славна Partola є справжнім сторожем здоровля, є лагідна, приємна, успішна й економічна. Тому Partola повинна бути завше в кождій українській хаті.

Славну Partola можна дістати в усіх лїпших аптиках, або можна спроваджати її просто від винахідників. Велику коробку вишлемо вам відворотною почтою за 1 доляра, а 6 регулярних коробок лише за 5 долярів. Замовте сьогодня.

Partola Products Co., Dept. 8-72, 162 N. Franklin St., — Chicago, Ill.

Тоді мати Мауі (яка жиє під водопадом у печері) сказала:

Небо не пригнітає мене, яке дає сонце посувається заскоро! Як можу я висушити собі хустку, коли день такий короткий?

Бо Гина була у пестрій хустці Мауі зробив петлю з кокосового лика та зловив сонце, щоби не бігло так скоро.

Слував він про мандрівки героїчні по всьому морі, між тими островів, від Гаваї до Нової Зеляндії. Слухає про героя, який так як Прометей, приніс людям світло і вогонь, але він не був безсмертним богом. Він умер на далеким далекім острові, у нутрі великої гіни, хоронительки життя. Герой той скочив у її великий рот, щоби в темному великанському тілі шукати життєдайного джерела життя. Джерело це мусіло бути десь там, в серця великої богині.

Потім співав співець, чому Мауі не здобув безсмертности для людей тай чому він сам згинув у страшній темряві божеського тіла. Птичка Пататаї стала смієтися пронизливо, коли побачила, як гарно татуоване тіло Мауі зникає в устах богині. Так ця птичка зрадила героя. Гина стиснула величезні губи, виконані з обсідіяну.

Як скінчив співати, не йшов далі, хоч було вже полудне. Хвилі вже не їхали і не падали в пропасти, кидані туристами. Він передумався. Може спогадав історію з 23 січня 1778 року, яку також знав з народних переказів.

Тоді то зявився тут на морі нечайно корабель. Мешканці Дагу питали своїх сусідів з Кауаї:

— Що то за корабель?

Кауайці, що перші запримітили корабель його королівської величности „Резолюшен" капітана Кука, говорили:

— Цей корабель наче гея (святиня) бога Льоно, зі сходами, що ведуть до престолів, з високими деревами, що розпростерли гилля на всі боки, а зверсду великий „сльок", наче гострий ніс пиласа (риба „прістіс антікворум", писок має видовжений мечовато, похожий на пилу зубату з обох боків). Люди, що є на кораблі, мають білі у гласті голови (шапки), одяг наче поморщена шкіра, по боках у них діри, а з тих дір витягають скарби, які скриваються в їх тілі (себто з кишень), на ногах у них щось гострокінчасте (себто обуває), а в устах їх огонь, так, що дим добувається, наче з батька вульканів, Кілауеа.

І хоч цей співець сліпий, може й не знає нинішнього Гаваї, то певно чув про Камегамегу, якого статуя стоїть перед будинком „капітолем", у якому колись жив цей герой. Він купив був у білих кількох старих корабельних гармат, щоби ними покорити інших ватажків у морській битві.

Морську битву називають Гаваїці: капу-вага-улиулн (себто: гармата з червоним ротом) Цей канак, співець, певно знає це, як його брати стали битися між собою, коли до них прийшли білі, а з ними ріжні недуги і деморалізація. Він певно знає трагедію свого брутнатного народу Полінезії.

Гавайська територія належить до Злучених Держав. В 1925 р. було ще 323,645 Гавайців, тепер уже лише 21,745, а чужинців (себто білих: Американців, Анґлійців, Росіян і Німців) 35,880 осіб. Крім того менше-більше стільки мішанців, що говорять по еспанськи й портуґальськи. Крім тих є ще 128,068 Японців і 88,487 Китайців, Филипинців, Кореанців і азійських мішанців.

Гавайці релігійно нині фактично є вже Азіятами. Більшість їх почитає Будду, Ляотсе або предків японського цісаря. Також торговля переходить чимраз більше у руки жовтої раси, яка вивозить з Гаваї: каву, риж, цукор.

Добрий брат.

Мама (до синка): Алеж ти, Васильку, егоїст. Чому не дав сестрі яблочка, хоч кавальчик?

Василько: Я дав їй зерепки, вона посадить собі й матиме ціле дерево!

—o—

— Ти чув що там у місті за ту крізу?

— Та чув, але хоч як хотів видіти, та не видів.

— Ой, то мусить бути велика шуя, коли за неї так всі говорять.

УВАГА! УКРАЇНЦІ З ФІЛАДЕЛФІЇ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

СТАРАННЯМ ТОВАРИСТВА ІМ. ЮЛІЯНА ГОЛОВІНСЬКОГО

удаптовується

В СУБОТУ, 28 ЛЮТОГО 1931 Р.

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ,

649 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

два представлення і концерт

НАСТОЯЩІ

комедія в однім дії

І

НА ПЕРШІ ГУЛІ

комедія в однім дії.

Грають добірні артисти. Сміху повний міх.

Початок точно в 8-мій год. Вечером. Вступ 50 ц. і 15 ц.

В концерті виступає Хор ім. О. Кошиця, під проводом о. К. Кирстюка.

На сей вечер запрошено знаного громадянина п. С. Мусійчука і він гідне проведу на тему „Чому ми повинні поводити Боєвій Акції в Рідним Краю".

Цей вечер удаптовується в користь Боєвій Акції в Рідним Краю. Всі Українці обовязані прибути. Коли прийдете, сповіните не лише обовязок, але полюбуєтеся артистичним виконанним української штуки.

45-47

МИКОЛА ДМИТРОВИЧ ЛЕОНТОВИЧ,

(З нагоди його 10-ятної смерти).

Цього року 23. січня минуло 10 літ, як серед численних жертв большевицько-московського терору на Україні поляг талановитий композитор Микола Леонтович, убитий большевицьким чекістом у ніч на 23 січня 1921. р. в селі Марківці, гайсинського повіту, на Поділлі. Смерть М. Леонтовича — невимовна втрата для українського мистецтва і для всього українського громадянства. М. Леонтович, як український композитор, перший після М. Лисенка, дав нам цілком новий оригінальний зразок музичної творчости в гармонізації українських народних пісень. Ім'я цього надзвичайного чоловіка і справжнього великого таланту Україні відоме всьому культурному світови. Його пісні та музичні твори завжди й скрізь викликали і викликатимуть велике зацікавлення, симпатію і захоплення з боку тих, хто слухав їх на концертах. Найбільш популярні з музичних творів М. Леонтовича — це народні українські пісні, яких він скомпонував більше сотні. Але ще й досі більша їх часть не видрукувана, бо „скромний автор", як каже музичний критик М. Грінченко, „занадто мало робив длятого, щоб широкі верстви українського суспільства могли почути їх". Усі музичні твори М. Леонтовича повні життя, надприродної краси, свіжости, поетичного натхнення. Ось ціла низка гармонізованих ним українських народних пісень: „За городом качки пливуть", „Ой, у полі криниченька", „Наїхали гостоньки", „Ой, у городі", „Черчик", „Калино, калино", „Попід яром, яром". „Ой у лісі при дорозі", „Попід терном", „Як не женився, то й не журився", „Поміж трома дорогами", „Мак" (веснянка), „Ой, не вдова", „Над річкою бережком", „Не ходила на вулицю", „Зашуміла ліщинонька", „Отамане, батьку наш", „Ой, ходить царенко" (веснянка), „Ой, перепеличка", „Козака несуть", „Ой, у полі та туман, димно", „Налетіли журавлі", „Вишні-черешні розвиваються", „Ой, як миленькому постіль слати" (веснянка), „На добраніч усім на ніч", „Ой, зза гори камяної", „Воротар" (веснянка), „Ой, піду я в сад гуляти", „На городі білі маки", „Коза" (різдвяна гра), „Ізза гори сніжок летить", „За річкою за Дунаєм", „Ой вербо, вербо", „Пють півні", „Ой, котився кубар", „Ой, темная ніченька", „Ой, устану я в понеділок", „Женичок-бренчичок", „Піду в садочок", „Щедрик" (щедрівка), „Ой, там за горою" (щедрівка), „Чого, Іваканю, змарнів", „Наступає чорна хмара", „Ой, горе тій чайці", „В полі, полі плужок оре" (щедрівка), „Ой, гордо-пишний пане господарю" (колядка), „Ой, пряду, пряду", „Ой, нас, братці, пять", „Не стій, вербо, над водою", „Зеленая та ліщинонька", „Ой, піду я в ліс по дрова", „Чорнушко-душко", „Ой, вийду я на вулицю", „Ой, зза гори чорна хмара", „Мала мати одну дочку", „Ой, зійшла зоря вечерова", „Дударик". Крім того лишив нам богато музичних творів на слова Гр. Чупринки, В. Вороного; дав нам великий вклад у церковний спів своїми оригінальними музичними творами (літургія і молебень) в українському тексті. Микола Леонтович був не лише великий музика, але й чесний громадянин-Українець, вірний син України. Народився він 1877 р. в селі Монастирському на Поділі в родині священика. Загальну освіту здобув у духовній семинарії. Підчас революції разом з іншими композиторами брав найактивнішу участь в організації українських національних хорів, музичних гуртків і музичного відділу при міністерстві освіти в Київі за часів Центральної Ради. Під большевицькою владою був М. Леонтович примушений стати до праці в „Музкомі", одначе пізніше, по нападі Денікіна, переноситься до Камянця Подільського, де в той час була українська влада. Пощастило Миколі Леонтовичеви втекти від ліків московських катів, та не пощастило втекти від червоних. Загинув великий український художник, але імя його, память і слава про нього будуть вічно жити в щирих серцях українських.

І. Луговець.

Ішов циган понад водою, де рибалки ловили рибу. Тягли волоки один за другим — риби було, слава тобі, Боже.

Дивиться циган і слинку ковтає...

Рибалки кепкують собі з цигана:

„Хтів бис риби?"

„Ба, чому би ні, пане господар. Дарувйте щонебудь".

Рибалки посміхнулись тай кажуть:

„Цигане, коли збрешеш: живо, та хитро — дістанеш рибу".

Циган відразу:

„А виж казали, що дасте дві!"

—o—

В пансіоні.

Директорка: Як смакує вам кава?

Гість: Вона має одну прикмету й одну хибу.

— Ну?

— Прикмета, — що не має цикорії, а хиба, — що не має кави.

ЗЕЛЛОТОН НАЙЛІПША МЕДИЦИНА

„Зеллотон справді є найліпшою медициною на внутрішні долегливости, як: нестравність жолудка, гази і кваси, перти, згагу, запорот голови, і т. д., бо я переконалася сама. Зеллотон подобався мені ще й тому, що є природними ліками і не зіставляє шкідливих наслідків, як се мається при іншими".

Се слова учительки п-ні Еліз. Порак з Лос Енджелес, Каліфорнія.

Долара за коробку — 6 за $5. (1)

Жадайте Зеллотон в українських склепах і в сусідніх Друг-сторах.

ZELLOTONE CHEMICAL CO.,

307 EAST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.

ВІКТОРА РЕКОРДИ

МОЖЕТЕ ДІСТАТИ КОЖДОЇ ХВИЛІ В БАЗАРІ

СУРМА

В НЮ ЙОРКУ.

THE MUSIC YOU WANT WHEN YOU WANT IT ON

VICTOR RECORDS

ОСЬ СПИСОК ДЕЯКИХ:

10" 75 ц.
V-21039 (Грем за громом. Ой не ходи, Грицю.
(Співає Марія Гребенецька,
(Трембіта Орхестра.
V-21035 (Козак для молодих. (Коломийка любка, танець.
V-21031 (Українська Думка, № 1 (Полька Рожкова
V-21030 Хрестини Івана, часть 1 і 2.
V-21032 Русадельна фіялочка.
V-21026 (Старовітська Коломийка. (Пропив вівці на горівці.
V-21024 (По броду, по броду, полька. (Прийди, весно.
V-21020 (Гуцулка і Укр. Сербан.
V-21014 (Гуцулка з коломийкою. (Аркан.
V-21027 (Прийшов до дівчини, було понеділок. (Далисте мя, мамусь, за-море широке.
V-21019 (Пігнала воли на Буковину. (Мама ся злостить, мазурка.
V-21018 (В моїм городі, танець. (Моя пшениця не сходить.

10" 75 ц.
V-21011 (Зелена рута, жовтий цвіт. (Мила моя.
V-21023 (Лорвина, полька. (Скорчини, Оберок.
V-21015 (На параді, полька. (Гомін весни, вальц.
V-21013 (Весела, полька. (Кохання, вальц.
V-21025 (Коломийка тернопільська. (Шпіль полькі.
V-21022 (Коломийка скалатська. (Козак для старих.
V-21021 (Козяче молоко, коломийка (Татра, вальц.
V-21012 (Через ріку. (З тої гори високої.
V-21009 (Мельник шукає кушін. (Красна дівиця, коломийка.
V-21007 У чужої жінки, часть 1 і 2.

З повищих рекордів, котрі хочете, замовте СЬОГОДНЯ, а отримаєте на НЕДІЛЮ. Будете мати розвагу в хаті. Гроші не посилайте, заплатите в хаті, як прийдуть рекорди! Пишіть:

SURMA BOOK and MUSIC CO

103 Avenue A, (між 6-ою і 7-ою вулицею) New York City.

Telephone: DRY DOCK 3752.

НОВІСТЬ! НА ПЯНО НОВІСТЬ!
35 УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

в обробленню славного музика й композитора

В. БАРВІНСЬКОГО.

за 1-го доляра

КРАЩОГО Й ДЕШЕВШОГО ВИДАННЯ ДОСІ НЕ БУЛО.

Головний склад у книгарні „Свободи":

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ,

ЯКІ ТІЛЬКИ ЩО ОДЕРЖАНО З КРАЮ, ОПРАВЛЕНІ В ГАРНЕ СИНЄ ПОЛОТНО З ЗОЛОТИМИ ВИТИСКАМИ.

НА КАМЧАТКУ, спомин з подорожі, І. Мельника. Сторін 217	85
БУРСАК, роман, В. Наріжного. Переклав Вол. Дорошенко. Стор. 251	1.25
ГОМІН ДУШІ, сучасна повість, Вол. Лопушанського. Сторін 223	1.00
ГУЦУЛЬСЬКИЙ КУРІНЬ, поема, О. Бабія	75
МИНУЛЕ УКРАЇНИ В ПІСНЯХ, О. Олеся	75

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.

Замовляти в адміністрації „Свободи":

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Жіноча Громада на визвольну боротьбу.

На місячних зборах Української Жіночої Громади в Асторії дня 3. листопада 1930 року пані А. Підгірна в кількох словах представила теперішнє страшне лихоліття, яке переживає наш народ в Галичині під ляхо-татарською кормигою, та попросила присутні члениці зложити даток на визвольну боротьбу, щоби тим показати нашим ворогам, що й ми в Асторії йдемо разом з нашими братами проти ворога Ляха.

Жертву зложили слідуючі: А. Бурдиґа $1.25; З. Задорецька $1.15; по $1.10: А. Підгірна, Ф. Заровенна; по $1: М. Ґалан, М. Михлів, М. Табака, М. Сембай; М. Сидор 75 ц.; по 60 ц.: К. Перей, А. Василик, Стефця Бурдиґа й Марійка Бурдиґа; по 50 ц.: А. Лешко, М. Климишин; А. Ліхач 25 ц. — Разом зібрано 13 долярів і вислано в призначене місце через Обєднання.

Марія Ґалан, секретарка.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На визвольну боротьбу.

$100 на боєву акцію пересилає Жіноче Товариство Українок, Американських Горожанок, котре гуртується в домі горожан при 847 Н. Френклин Стріт. Це чистий дохід з представлення „Безталанна", яке було відігране 30. листопада за старанням нашого товриства в Українській Гали.

Належиться признання режісерови п. В. Коцюбинському й аматорам за їх труд, який вони понесли коло гарного представлення цеї штуки.

Вікторія Рутецька, предс.

—o—

ЛОРЕЙН, О.

Жертва на Рідний Край.

О. Николай Левицький, парох в Лорейн, Огайо, переслав через Обєднання від своїх парохіян збірку з нагоди Листопадового Свята в сумі $111.50 на слідуючі цілі: на боротьбу $26.50, на інвалідів $20; на Рідну Школу $20; на політичних вязнів $12; на сироти $23; на сироти по Ю. Головінськім $10. — Разом $111.50.

о. Н. Левицький.

—o—

ЕЛМАЙРА, Н. Й.

На визвольну боротьбу.

Товариство ім. Івана Франка, від. 271 У. Н. Союза, відбуло дня 14. грудня свій річний мітінг на котрім не забуто й за Рідний Край. За згодою всіх присутніх членів призначено вислати з каси Товариства $10 на визвольну боротьбу.

Гроші вислано через Обєднання.

За Уряд Відділу:

Володимир Шибатура, предс.;
Константин Юськів, касієр;
Дамян Чучман, секретар.

—o—

БІЛЕРІКА, МАСС.

Податок на Рідний Край.

Святим обовязком кождого щирого Українця є поміч для свого народу та своєї держави. Повинністю нашою обовязково наложити на себе добровільну данину — так званий державний податок. Це правда, що своєї держави не маємо, отож мусимо старатися про її відбудову та старатися прискорити день воскресення України.

Маючи такий усталений фонд, можемо закреслити нашу діяльність на ширшу скалю, як то: поміч нашим політичним вязням, опіка над інвалідами й сиротами, розголошення лицьких і большевицьких надужить над нашим народом.

У мене недостаток, купка дітей, одначе, поза спеціяльними данинами, я сам оподаткувався державним податком — 10 центів на тиждень. Ото вислав до краю через Обєднання яко річний податок $5.20. Та колиб нас було таких хоч кілька тисяч, то наш річний державний фонд виносив би поважну суму, а тоді це будоб великою допомогою Рідному Краєви.

Стефан Киналь.

—o—

БРУКЛИН, Н. Й.

Жертвують на Рідний Край.

До Обєднання переслав громадянин Семен Угорчак від себе $25 і призначив їх по рівній части на такі цілі: Рідна Школа, Просвіта, викуп площі Маркіяна Шашкевича, Національний Фонд і політичних вязнів.

Крім того зложили на допомогу політичним вязням і боєвій акції: І. Томіщек $5; по $3: С. Геріс, С. Розенбойд, Д. Мотюк; по $2: В. Юревич, Павлишин, І. Золотницький. Разом вислано до Обєднання $45.

Дає собі раду.

Молода господиня: Що ти даєш чоловікови, як не хоче їсти твого обіду?

Друга господиня: Даю йому плащ і капелюх.

—o—

Як хто думає.

— Який гарний водопад, його можнаб використати.

— Ви мабуть інжінір?

— Ні, я молочар.

ПРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД УГЛЯ.

Ціни і уголь, які можете набути у нас:

Very High Grade Pocahontas Lump
Very High Grade Kentucky Forked
West Virginia Splint, Forked
Virginian Lump, Forked
Ohio Lump, Forked

SQUARE COAL CO
8229 Broadway, Cleveland, O.
Telefon: Diamond 0553
36-61 Павло Чайка.

Зміцніть слабі нирки.

Слабі нирки, встав... ни, перервавши сон й енерґії скоро руйну... ля. Нуга-Тон перем... Він зміцнює нирки, р... спання спокійним і г... но дуже відсвіжені й...

Нуга-Тон чистить... які спричинюють слаб... органів. Він перем... будоче й зміцняє нер... ли, дає нам лучний ґанне жолудкові заб...

Він може дістати і... кожній аптиці. Єсли в... не мають його, то пов... замовте трохи для в... гуртовщика.

DR. N. M. HNATYSHYN

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ І АКУШЕР

2194 Professor St., Cleveland, O.

(Проти українського ...)

Телефон: Atlantic 2054

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)

Tel.: ALGONQUIN 8625

Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8. А в неділю від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

НАЗВУ

КОРАБЛЯ

І день приїзду до Америки випишемо в короткім час.

ПЕРЕГЕСИДКА

ГРОШИ ДО КРАЮ

Американськими Долярами

ПАШПОРТИ-ВІЗИ І ПЕРМІТИ

Виробляємо кождому пасажирови

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ ДО АМЕРИКИ.

Спроваджуємо родини з Краю.

Полагоджуємо Справи Старокраєві.

По всі інформації ... загально всім ...

G. KUNASHEVSKY

179 E. 3rd ST., NEW YORK N. Y.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮЙОРКУ І НА ОКОЛИЦІ

Ми робимо гарні похорони

ПО $150

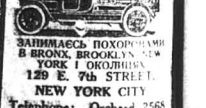

Без ріжниці як далеко позамежі вости, кличте нас:

Офіс: 485 AVON AVENUE.

Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

ХТО БІЛЬШЕ ЧИТАЄ, ТОЙ БІЛЬШЕ ЗНАЄ.

НАЙКРАЩИЙ ПРИСЕЛЬ — ДОБРА КНИЖКА — ВЖЕ ВИЙШОВ ПОВНИЙ

ЦІННИК КНИЖОК

КНИГАРНІ „СВОБОДИ" РІЖНОГО ЗМІСТУ.

ЗИСИЛАЄТЬСЯ ПОГО ЗА ДІСЛАННЯМ 2-ПЕННОВОЇ МАРКИ НА ОПЛАТУ ПЕРЕСИЛКИ

„SVOBODA"

81-83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ПОВОРОТ ТАРЗАНА. (12)

„Як ми принесемо його живцем, нам дадуть більшу нагороду", сказав їх провідник, відбиваючи на бік рушницю, що мала покінчити життя Тарзана. Отже вони звязали Тарзана та відхали зі своїм непритомним вязнем. Кілька годин опісля, відзискавши притомність, Тарзан побачив, що він звязаний і лежить на куску килима, сам один, у брудним шатрі з козячої шкіри.

Він не міг рушити своїми дужими мясняни. Незадовго зявився якийсь чоловік. Тарзан пізнав у ньому Москаля Рокова. „Ах, пане" сей кпив собі з Тарзана, „що за приємність побачити вас". Тарзан нічого не відповів, і Москаль по якімсь часі відійшов.

—o—

Довго панувала тиша. Тоді вправне вухо Тарзана зловило звук підкрадаючогося тіла. Звук доходив щораз ближче. Звернувши на бік свою голову, він побачив, як завіса шатра піднялась і як в шатро всунулася голова й плечі. Він замкнув очи та ждав, поки його вдарить лабище звіра.

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Замісць свого він почув легкий дотик мягкої руки. Потім шепотом вимовлене його імя. „Хто ти?", спитав він. „Танцюристка з Сіді Аїса" була відповідь. Потім він чув, як холодне залізо діткнулося його тіла. За хвилю всі мотузи, що його звязували, були розтяті, і Тарзан піднявся, витягнувся і знову почув себе вільним.

—o—